CONCLUSIES TAFELDISCUSSIES
DE AVOND VAN WETENSCHAP & MAATSCHAPPIJ 2011

Stelling Tafelwetenschapper Hein de Baar:
De Noordpool is aan het smelten en de oorzaak is het CO_2 broeikas effect. Terugdraaien van CO_2 emissies door de mensheid is een zeer lastige uitdaging, dus is het beter om het hele CO_2 broeikas effect glashard te blijven ontkennen en gewoon door te gaan met onze business as usual.

Tafelnummer: 22 • Tafelvoorzitter: P.J.D. Drenth • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

IJs in poolgebied smelt. Ook landijs smelt door toegenomen CO2 uitstoot door fossiele verbranding. Is menselijke oorzaak.

Algemeen erkend. Ook bedrijfsleven: veel creatieve oplossingen, technisch en organisatorisch.

Toch algemeen/politiek: te nonchalant, weerspannig en geen maatregelen.

Ook last van klimaatsceptici; veelal selectief te werk gaand; wel handig gebruik makend van misstappen van klimaatdeskundigen.

Vandaar cynische conclusie.

Conclusie:

Geen twijfel over opwarming van de aarde. Geen twijfel over CO2 uitstoot als een van de oorzaken. Geen twijfel over menselijke invloed daarbij. Leidt tot ernstige consequenties.

Cynische conclusie van Hein de Baar: “ontken maar en ga gewoon door” lijkt op suggestie aan verstokte roker: “ontken maar de relatie roken – longkanker, en rook gewoon door”!

Tafelnummer: 23 • Tafelvoorzitter: P.F.M. van der Meer Mohr • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

De snelheid waarmee CO2-niveau stijgt komt eigenlijk alleen voor in catastrofale geologische omstandigheden. De oorzaak is menselijk ingrijpen. Zolang de wetenschap het niet eens is over oorzaak - gevolg, blijven mensen sceptisch en is het lastig om gedragsverandering te stimuleren. Is het probleem te groot om op te lossen? Een democratie kan dit niet afdwingen -> technologische innovatie + ondernemerschap nodig.

Conclusie:

Draagvlak ver te zoeken als de consument met hogere kosten wordt geconfronteerd. Gedragsverandering op institutioneel niveau heeft meer impact (dan individu).

Kom alleen met dit soort signalen als de burger er iets mee kan (handelings-perspectief).

‘Je wordt niet echt gelukkiger op de Seychellen’.

Stelling Tafelwetenschapper Inez de Beaufort:
Om na te denken over de eigen grenzen twee stellingen:

1. Als bij iemand dementie wordt geconstateerd is hij moreel verplicht een einde aan zijn leven te (laten) maken (cf. Lady Mary Warnock).
2. Wie zich niet laat registreren als orgaandonor, krijgt geen orgaantransplantatie indien hij die nodig heeft.

Tafelnummer: 23 • Tafelvoorzitter: P.F.M. van der Meer Mohr • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Gaat moraliteit vooral over de verdeling van schaarse middelen?

Kun je de kosten van de gezondheidszorg beteugelen door 'morele plichten' te aanvaarden/op te leggen?

Geen grenzen bepalen is ook begrenzen; het is beter om de grens te expliciteren.

Stelling zeer extreem – hellend vlak?

Conclusie:

Het is van belang om te blijven nadenken over hoeveel geld we uitgeven aan gezondheid(szorg).

De Pil van Drion verdient serieuze discussie.

We kunnen niet zomaar grenzen stellen; mensen hebben aarzelingen ten aanzien van morele verplichtingen.

Tafelnummer: 18 • Tafelvoorzitter: C.J. van Duijn • tafeldiscussie 2

Conclusie:

Stelling 1: Oneens, zelfbeschikking staat voorop. (Trouwens, waarom alleen dementie?)

Stelling 2: Unaniem mee eens (met uitzondering van Inez de Beaufort).

Stelling Tafelwetenschapper Claire Boog: Vaccinatie is een sociale plicht.

Tafelnummer: 17 • Tafelvoorzitter: S.J. Noorda • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Plicht, anders dupeer je anderen en vooral jezelf (vgl. schoolplicht en veiligheidsgordel).
In Engeland protestt zelfs tegen mazelen/roodvonk (a.g.v. autisme-vrees) (vaak ongefundeerd)
Godsdienstvrijheid in het geding bij plicht?

Na godsdienst en alternatieve levensfilosofieën nu ook de farmaceutische-wetenschap belangen verwijten krijgen.
De ene vaccinatie is de andere niet (o.a griep).
In VS doen 'veel mensen' veel preventief (ivm inkomens-afhankelijk)
Sociale argumenten eroderen.
NB antibiotica in vlees e.d. heeft de zaak geen goed gedaan.
Algemene tendens: 'natuurlijk is goed' –> géén toevoeging)

Conclusie:

Steviger inbedden in sociale educatie!
Transparantie onderzoek / bedrijfsbelang
Maak het niet te gek (alleen hoognodig en strak bewezen)

Tafelnummer: 14 • Tafelvoorzitter: A.H. Flierman • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Vrijwillig/verplicht
- Hypes!
- Antroposofen
- religie
- huisartsen
- transparantie bedrijven

Conclusie:

Vrijwilligheid blijft leidend bij vaccinatie. Voorlichting daarop gericht moet veel professioneler, anders dan nu gebeurt. Samenwerking met bedrijfsleven is op dit gebied noodzakelijk, maar/mits wel transparant.

Stelling Tafelwetenschapper Maarten van Bottenburg: Topsport verandert van een strijd tussen individuen in een strijd tussen systemen. Talent en toewijding zijn nog altijd een vereiste, maar internationaal succes is in toenemende mate afhankelijk van het topsportsysteem dat atleten ondersteunt. Daarmee wordt niet alleen het verleggen van grenzen in de topsport een collectieve verantwoordelijkheid, maar ook het toezien op de gevolgen hiervan, zowel voor individuele sporters als de aard van de sportbeoefening. Sportorganisaties en overheden nemen hierin een te zwakke positie in.

Tafelnummer: 25 • Tafelvoorzitter: D.I. Boomsma • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Verschillende thema's: wat is precies het probleem? Moeten we topsport bevorderen (ten koste van bredere participatie?)

Focus op innovatie/investering in jonge mensen/keerzijde (mensen die de top niet halen).

Overeenkomst sport & wetenschap.

Conclusie:

Zeer goede, geanimeerde discussie.

Tafelnummer: 24 • Tafelvoorzitter: R.J. de Wijkerslooth de Weerdesteyn • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

De verschillen tussen wetenschap, sport en kunst

Conclusie:

De mogelijkheden die een samenleving qua systeembegeleiding aan een sopsporter kan bieden zijn financieel en moreel beperkt en dienen dat ook te zijn.

Stelling Tafelwetenschapper Harald van Brummelen: Grenzen verrijken de bulk.

Tafelnummer: 18 • Tafelvoorzitter: C.J. van Duijn • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Stelling is een no-brainer.
- Verder gediscussieerd over topsectoren beleid.
- Multidisciplinair onderzoek belangrijk.
- Vanuit de sport: grenzen verleggen verrijkt de bulk.
- Biologische invalshoek: ontstaan van nieuwe species gebeurt op nieuwe grenzen.
- Maatschappelijk: zijn Henk en Ingrid de bulk!
- Een mooie metafoor voor de maatschappelijke ontwikkeling.

Conclusie:

Bulk: Henk en Ingrid.
Scherpe grens tussen wetenschap en bulk; zeker in internationaal vergelijk: weinig respect.
Tafelgenoten zijn het in dit opzicht niet met de stelling eens.

Tafelnummer: 17 • Tafelvoorzitter: S.J. Noorda • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

'God schiep een bulk, de duivel de grenzen/grensvlakken.'
Maar: de grenzen zijn juist interessant en productief.
Hoe doe je dat in de universitaire opleidingen?
En hoe elders in de samenleving, bedrijfsleven ed. Bijvoorbeeld bio-based economy!
Hoe verbind je agro en chemie?
Grensoverschrijding vergt 'uit comfortzone!' en durven fouten maken.
En risico's nemen: zoals Mauritshuis dat 'moderne' kunst naast kleurrijke kunst zet ...

'Je moet differentiëren in het onderwijs.'
In het onderwijs: beginnen met discipline of met multi-discipline?

Conclusie:

Niet wetenschappers knippen de complexe werkelijkheid op om in deel-gebieden zekere kennis te verwerven etc. (-> comfortzone)
'autistisch'?
Bulk maakt her-ver-binding en creativiteit lastig

Stelling Tafelwetenschapper Bram Buunk: Alle sociale media ten spijt, ons sociale leven is gebonden aan sterke natuurlijke grenzen.

Tafelnummer: 15 • Tafelvoorzitter: J.A. Knottnerus • tafeldiscussie 1

Conclusie:

Tafelspreker Bram Buunk gaf een boeiende introductie waarin hij vanuit evolutionair perspectief een vergelijkend overzicht gaf van de relatie tussen de ontwikkeling van het brein, het sociale functioneren, en vooral het opbouwen en onderhouden van sociale netwerken.

Voor de mens bleek vanuit vele en velerlei bronnen dat het getal 150 consistent terugkomt als het gaat om het intensief kunnen onderhouden van relaties. Dat lijkt onafhankelijk te zijn van het type communicatie (bijvoorbeeld face tot face dan wel internet).

Implicaties van dit inzicht op allerlei terreinen werden besproken, variërend van persoonlijke en professionele netwerken, omvang en organisatie van bedrijven, de mogelijkheden en beperkingen van sociale media, en discussie over de optimale omvang van het parlement. Daarbij kwam ook de vraag aan bod in hoeverre er vanuit optimale betrokkenheid niet alleen sprake is van een maximum maar ook van een minimum aantal.

Tafelnummer: 12 • Tafelvoorzitter: P. Eijlander • tafeldiscussie 2

Functie van taal –> relaties ontwikkelen. Omvang van netwerken! Groei van omvang van netwerken!? Evolutionaire ontwikkelingen en sociale verklaringen. Welke soort contacten zijn relevant? Wat is persoonlijke band? Vermogen kan toenemen? Theorie van de ‘menselijke maat’. Welke typen interacties? Cortex kent een maximum van verwerking!

Conclusie:

Ons brein heeft een begrensde capaciteit van verwerking en van persoonlijke interesse; ook al nemen de mogelijkheden van contacten toe door de sociale media.

Stelling Tafelwetenschapper Anne Cutler: Woordgrenzen zijn net vensters; ze bieden kijk op van alles, van hoe taalspecifiek het luisteren is, tot hoe vroeg het woordjes leren van een baby begint.

Tafelnummer: 13 • Tafelvoorzitter: Nijkamp • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Hoe komt taalbeheersing tot stand? Welke grenzen bestaan ten aanzien van taalacquisitie?
- Hoe beïnvloedt de externe omgeving taalbeheersing? Is er sprake van een genetische invloed?
- Hoe verhouden 'body language' en taalbeheersing zich ten opzichte van elkaar?
- Wat is het effect van meertalige opvoeding? Onder welke voorwaarden is dit succesvol?
- Welke grenzen bestaan er aan de taalverwerving van volwassenen (bijvoorbeeld bij inburgering?) Zijn er verschillen in moeilijkheidsgraden bij taalverwerving?

Conclusie:

Woordgrenzen zijn vooral ogenschijnlijke grenzen; en zijn grote overeenkomsten wereldwijd tussen woordherkenning en taalverwerving in diverse taalgebieden. Woordgrenzen zijn dus relatief en bevestigen de stelling dat woordgrenzen vooral als vensters moeten worden geïnterpreteerd.

Tafelnummer: 1 • Tafelvoorzitter: H. Brinksma • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Hoe werkt het met twee/meertaligheid?
- Hoe zit het met verschillende dialecten? (Indiaas Engels)
- Hoe kunnen we deze inzichten toepassen?

Conclusie:

Dit inzicht maakt vele interessante gedachtewisselingen over taal mogelijk.

Stelling Tafelwetenschapper Maarten Doorman: Sinds de romantiek overschrijdt de kunstenaar de regels van de kunst en stelt er zelf nieuwe regels tegenover. Dat heeft ook consequenties voor wat de verschillende genres definieert: steeds meer lopen de kunsten en aanpalende gebieden door elkaar: film, schilderen, vormgeving, reclame, mode, tekst, fotografie, environment, theater, muziek, dans, poëzie, mime, cabaret, literatuur, strips, webdesign, computerkunst, enz. Willen deze genres levensvatbaar blijven of worden, dan is goede kunstkritiek een voorwaarde.

Tafelnummer: 9 • Tafelvoorzitter: M. Paul • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Crossovers in de kunst. Grensoverschrijding zorgt voor kritiek, articulatie van grenzen.

Kritiek belangrijk. Recensie belangrijk. Grens van wetenschap?

Blue Sky onderzoek is belangrijk.

Conclusie:

Goede kritiek is belangrijk voor de articulatie van grenzen.

Tafelnummer: 3 • Tafelvoorzitter: H.M.C.M. van Oorschot • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Gaat het ook over 'mooi'
- Gaat het om wat Henk en Ingrid vinden?
- Cultuur/kunst verleggen ook maatschappelijke grenzen en maken een gesprek mogelijk waar dat soms taboe is
- Geldt dit ook voor wetenschap?
- De open communicatie in de samenleving vlakt opvatting af

Conclusie:

1. Bij het verleggen van grenzen heb je nieuwe grenzen nodig.
2. Hiervoor heb je een oordeelkundig debatforum nodig. Dat vergt hiërarchie van meningen.
3. Dit geldt ook voor de wetenschap met als voordeel t.o.v. de kunst dat een oordeelkundig debat er (nog) volop en internationaal aanwezig is.

Stelling Tafelwetenschapper Gea Drost: We weten niet waar de grens tussen leven en dood ligt indien iemands hersenfuncties zijn uitgevallen en het lichaam blijft functioneren door kunstmatige beademing. Ondanks alle bezwaren dient het concept hersendood gehandhaafd te blijven, ook al kost dat mogelijk mensenlevens.

Tafelnummer: 14 • Tafelvoorzitter: A.H. Flierman • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Vergelijkbaar handelen in de VS, glijdende schaal van hersendood, ethische aspecten, beleid in Europa.

Conclusie:

Er is geen eenduidige conclusie: velen pleiten voor het handhaven van een heldere, harde grens tussen leven en dood. Anderen aan tafel, in Nederland en Europa, zien ruimte om de grens wat te verschuiven en meer ruimte voor eerdere 'doodverklaring' te maken en daarmee ook meer orgaandonaties mogelijk te maken.

Tafelnummer: 25 • Tafelvoorzitter: D.I. Boomsma • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

Is de discussie die over hersendood (na hartdood het nieuwe criterium) of gaat de discussie over het nut van de mens als donor?

Waardering voor het Nederlandse beleid.

Conclusie:

Zeer goed gesprek, met soms zeer persoonlijke ervaringen.

Stelling Tafelwetenschapper Miranda Frederiks: Genderdysforie is geen ziekte, maar vergelijkbaar met hetero- en homosexualiteit.

Tafelnummer: 2 • Tafelvoorzitter: P.F. van der Heijden • tafeldiscussie 1

Conclusie:

Psychiatrisch is er sprake van een ziekte, volgens de geldende definitie.

Sociaal wordt behandeling geaccepteerd, inclusief de kosten ervan.

Het persoonlijk lijden is doorslaggevend om verder te gaan met behandeling.

Tafelnummer: 10 • Tafelvoorzitter: A.J.H.M. Peels • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Kan je ingrijpen in een fysiek 'gezond' lichaam, wetende dat daarna dat hele leven onder medisch toezicht staat (operaties, hormonen toedienen)?
- Veel vragen ten aanzien van de problematiek. Vragen ter verheldering.

Conclusie:

Oneens met de stelling.

Het is geen ziekte, maar ook niet vergelijkbaar met hetero- en homoseksualiteit.

Bij hetero- en homoseksualiteit voel je je (na wellicht enige tijd) senang met jezelf.

Met genderdysforie is er een (bij de geboorte bepaalde) onvrede met je lichaam die niet weggaat.

Stelling Tafelwetenschapper Martin van Ittersum: Voor het voeden van 9 miljard mensen in 2050 en een ordentelijke overgang naar een stabiele of lagere bevolkingsomvang is naar verwachting tenminste 70% meer voedsel nodig in 2050 dan nu. Het opzoeken en benutten van de grenzen van de productiviteit van huidige rassen en gewassen, biedt daarbij concreter perspectief dan het oprekken van grenzen langs genetische weg.

Tafelnummer: 24 • Tafelvoorzitter: R.J. de Wijkerslooth de Weerdesteyn • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Antw.: vlees, genetisch risicovol: lukt het wel om op dit gebied de productiviteit te vergroten?

Verspilling / Verschuiving / Vermindering

Conclusie:

Het wereldvoedselplrobleem is alleen oplosbaar als zowel aan de produktiekant als aan de consumentenkant veranderingen optreden.

Aan de produktiekant gaat het daarbij om productiviteitsverbetering, aan de consumentenkant om gedragsverandering.

Tafelnummer: 15 • Tafelvoorzitter: J.A. Knottnerus • tafeldiscussie 2

Conclusie:

Tafelspreker Martin van Ittersum bracht ons op de hoogte van de cruciale vraagstukken op het gebied van voedselproductie anno nu. De discussie werd geplaatst in verschillende contexten en perspectieven zoals duurzaamheid, gezondheid, diervriendelijkheid en intensieve veehouderij, nationale zelfredzaamheid en exportpositie, economisch belang, verschillende startposities tussen Europese landen, en internationale/mondiale verantwoordelijkheid. Van Ittersum verdedigde hierbij de belangwekkende stelling dat bij adequate aanpak en internationale samenwerking een betere benutting van de traditionele mogelijkheden voor productiviteitsverhoging ruim voldoende mogelijkheden biedt om de wereldbevolking goed te voeden, ook in de komende decennia van voortgaande groei van het aantal wereldbewoners. Genetische modificatie is daarbij niet nodig.
De tafel daagde de wetenschap uit om gegeven de nieuwe inzichten een grotere leiderschapsrol te vervullen in het nationale en internationale debat over voedselvoorziening, hongerbestrijding en duurzaamheid.

Stelling Tafelwetenschapper Mary Kemperink: Wat wij als ‘ware’, ‘harde’ wetenschappelijke kennis ervaren, is doorgaans gekleurde kennis uit de zoveelste hand die we – vaak ongemerkt – hebben verkregen via journalistiek, televisie, internet en ook via literatuur. Is dat zo? Zo ja, wat voor consequenties heeft dit dan?

Tafelnummer: 11 • Tafelvoorzitter: E. Sterken • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

1. Kennis verwerft men eerder in een vertrouwde omgeving.
2. De belangrijkste factor om kennis uit te breiden is inspiratie.
3. Kennis verwerving wordt ernstig gestimuleerd door het lezen van literatuur.
4. Kennis verwerven is selectief: men leest wat men wil leven.

Conclusie:

Literatuur is een essentieel instrument van kennisverwerving.

Tafelnummer: 16 • Tafelvoorzitter: D.C. van den Boom • tafeldiscussie 2

[geen formulier ontvangen]

Stelling Tafelwetenschapper Bert-Jaap Koops: De grenzeloze ruimte bestaat niet. De spanning tussen plaatsgebonden regulering van technologie en de grensoverschrijdende technologie vereist vastlegging van nieuwe (fysieke, organisatorische, technische, conceptuele) grenzen in 'grenzeloze' ruimtes, zoals het internet. Internationale regulering is dan niet nodig, regulering kan beter op 'lokaal' niveau plaatsvinden binnen de nieuwe grenzen.

Tafelnummer: 1 • Tafelvoorzitter: P. Eijlander • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- technische grenzen!?
- Concept van regulering!?
- Inhoud van regulering en rechtsmacht!?
- welke regulering!?
- Welke grenzen!? + grensoverschrijdend
- DNA –> van wie?
- Normen – handhaving!?
- Welke gemeenschap!?
- Gesloten en open?
- Beperking en verruiming van opties (internationaal)
- Is regulering van internet wel bijzonder?

Conclusie:

Primair is de vraag naar de inhoud van de regulering; afgeleid is de kwestie van de rechtsmacht (wie begrenst?) en ten slotte is de vraag naar de rechtshandhaving.

Tafelnummer: 13 • Tafelvoorzitter: Nijkamp • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Reguleringsprocessen van grensoverschrijdende technologie (bijvoorbeeld internet). Waarom? Wie? Hoe?
- Relatie recht – technologie – ontwikkeling.
- Zijn grenzen te stellen? Is dat nodig?
- Wat zijn voordelen en nadelen?
- Relatie technologiedynamiek en reguleringssystemen.

Conclusie:

Moderne technologie-ontwikkelingen roepen vragen op ten aanzien van regulering (bijvoorbeeld bij misbruik), maar 'oude' territoriale grenzen voldoen niet meer. De vraag is of 'locale' of culturele reguleringssystemen dan beter werken. Er is hier sprake van een grote uitdaging in onderzoek.

Stelling Tafelwetenschapper Detlef Lohse: Er zijn geen grenzen tussen fundamenteel en toegepaste wetenschap. Daarom is het stimuleren van fundamenteel onderzoek essentieel voor innovatie. Welke kant vernieuwend onderzoek op gaat weet men niet aan het begin van de rit. Als men precies terechtkomt waar men verwacht had, is de kans groot dat het onderzoek saai was.

Tafelnummer: 1 • Tafelvoorzitter: H. Brinksma • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Is er een verschil tussen fundamenteel of toegepast? Is er een grens? Is fundamenteel ook niet vaak toegepast?
- Rol van de intentie van de onderzoeker.
- Gemengde strategieën (pluraliteit) is belangrijk.
- Zuiver fundamenteel onderzoek staat onder druk.
- Vraag rond infrastructuur/investeren.

Conclusie:

Gemengde strategie is waarschijnlijk de beste benadering, dus zowel onderzoek vanuit een fundamentele als onderzoek vanuit een toepassingsstrategie doen.

Tafelnummer: 2 • Tafelvoorzitter: P.F. van der Heijden • tafeldiscussie 2

Conclusie:

Inderdaad zijn er geen grenzen. Stimuleren van fundamenteel onderzoek is goed. Moeilijke vraag is: hoeveel van wat?

Stelling Tafelwetenschapper Elisabetta Manunza: Een geobjectiveerd besliscriterium om vast te stellen of de overheid of de markt het beste mechanisme is, dient georiënteerd te zijn op het welzijn van de burgers, in plaats van op politieke en ambtelijke overwegingen.

Tafelnummer: 8 • Tafelvoorzitter: G.J. van der Zwaan • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Niet alleen economische aspecten! Oók maatschappelijke aspecten zijn essentieel.
- Aanbestedingen moeten dus die sociale aspecten bevatten om te komen tot goede afweging economie/welzijn.
- Criteria van 'welzijn/sociale aspecten': moeilijk meetbaar c.q. objectiveerbaar.
- Aanbestedingen uitbreiden – niet wenselijk. Keuze overheid/maatschappelijk belang belang véél scherper

Conclusie:

Stelling wordt gedragen maar veel praktische bezwaren: politiek heeft primaat over principe!

Tafelnummer: 7 • Tafelvoorzitter: R.S. Reneman • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Centraal: is de overheid in staat, ook volgens vastgestelde criteria, realistisch te organiseren?
- Opvoeding van overheid noodzakelijk.
- Gedachte: scherpe criteria formuleren en goed begeleiden.
- Discussiepunt in de stelling: hoe definieer je oriëntatie 'op het welzijn van de burger'.

Conclusie:

Bij uitbestedingen proberen competitief te werk te gaan, als bij aanbestedingen.
Hoewel bij dat laatste ook nog 'wishful thinking' een rol speelt.

Stelling Tafelwetenschapper Judi Mesman: De wens om jongens en meisjes verschillend op te voeden en te onderwijzen is louter gebaseerd op vooroordelen.

Tafelnummer: 19 • Tafelvoorzitter: H.G. Schmidt • tafeldiscussie 1

Conclusie:

Kinderen verschillen in beperkte mate van elkaar. Jongens van meisjes, meisjes van meisjes, etc. De kleine verschillen worden in de opvoeding in interactie met het kind uitvergroot.

Tafelnummer: 20 • Tafelvoorzitter: R.M. Smit • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Lastig om wetenschappelijk inzicht en eigen, specifieke waarneming/ervaring te onderscheiden.
- Nature - nurture

Conclusie:

- Verschillen tussen m/v onvoldoende om m/v onderscheiden te onderwijzen.
- Kleine verschillen worden door socialisatie aangezet.

Stelling Tafelwetenschapper Mark Peletier: Wij vertrouwen steeds meer van ons leven en onze maatschappij toe aan wiskunde. En dat is gevaarlijk.

Tafelnummer: 10 • Tafelvoorzitter: A.J.H.M. Peels • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Modelvorming is hoge wiskunde, echter niet alles is te vangen in getallen. Aannames bepalen veel.
- Wiskunde is een benadering van de werkelijkheid. De werkelijkheid kan zich anders ontwikkelen. De realiteit is anders.

Conclusie:

De wiskunde zelf is geen gevaar voor onze maatschappij. Het gebruik van de wiskunde, wiskundige modellen en de daarbij gehanteerde aannames kunnen wel een gevaar zijn.

Tafelnummer: 9 • Tafelvoorzitter: M. Paul • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

Wiskunde moet ook met fouten in de berekening ‘rekening’ houden. Niet alles is berekenbaar.

Waarom? Theorie <-> toepasbaarheid.

Empirische toetsing aan de werkelijkheid.

Niet alles is berekenbaar – ook de toepassing is belangrijk

Welke macht geven wij de wiskunde?

Modelwetenschap heeft altijd de werkelijkheid nodig.

Conclusie:

Modelwetenschap heeft altijd de werkelijkheid nodig.

Stelling Tafelwetenschapper Theunis Piersma: Trekvogels belichamen de beste inspiratiebron voor een maatschappij die worstelt met globalisering.

Tafelnummer: 5 • Tafelvoorzitter: L.M. Bouter • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

• Metafoor:
- globale interdependantie
- pleidooi voor bekend biodiversiteit
- verhuizing naar andere planeten vs illusie.

• Impact van mens op ecosysteem is enorm -> we hebben een keuze
• Kans -> niche voor de toekomst.
• debat over voedselvoorziening.
• We hebben wat te kiezen -> het is te doen.

Conclusie:

1. We moeten het doen + op deze aarde -> er is geen alternatief.
2. Grutto is goede metafoor voor interdependantie
3. sustainability is cruciaal: biodiversiteit en voedselvoorziening.
4. Sociale wetenschappen zijn cruciaal voor de broodnodige gedragsverandering. Informatisering niet genoeg.

Tafelnummer: 4 • Tafelvoorzitter: D.D. Breimer • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

Kustlijn: meeuwen, steltlopers. Afhankelijk van door mensen beïnvloede habitat. Broeden in Hoge Noorden -> trek N-Z via specifieke voedingslocaties. Afstanden groot tussen geschikte voedselgebieden. Hoe lang kunnen ze (5000 km/3 dagen) volhouden? Vgl. Rosse Grutto (12000 km, 9 à 10 etmaal).

Q: Evolutionair ontstaan hiervan? Satelliet reconstructie van beweging; “gps” koersbepaling. Voorbeeld grutto 80% broedt in Nederland. Afhankelijk van maaipatroon; moeras -> weide. “Boerenproduct”. In Nederland wormen, in Spanje: rijstresten. Vliegen naar Afrika voordat ze ruien, eten in Guinee de kiemende rijst: probleem van de boeren. Oplossing: beheer Nederlandse boerenland zonder zodat de grutto later gaat trekken.

Q: Parallel met menselijke bewoning/globalisering? Klimaatverandering? Verjagen grutto’s elkaar? Concurrentie voor voedselbron? Zouden grutto’s PVV-stemmers zijn? Wat is de menselijke component? Moeten we ons verzetten tegen antiglobalisering? Vogels leven cyclisch met de seizoenen.

Q: Cf trek in oceanen? Ruimtereizen.

Q: Bleker: biodiversiteit is onbelangrijk, want de Korenwolf doet het ook in Duitsland.

A: Maar grutto specifiek voor Nederland én heel makkelijk te behouden.

Parallel met de wetenschap? Waarom zouden we dat in Nederland doen?

Q: Is de mens de enige soort die grenzen trekt? As opposed to territorium. Grens ≠ territorium.

Grenzen geven ook structuur.

Om grenzeloos te kunnen zijn, moet je het leefklimaat beschermen.

Innovatie -> gemakkelijk met grenzen om kunnen gaan.

Conclusie:

We hebben niet echt een conclusie bereikt, maar de voordracht en de stelling gaven ons wel waardevolle inzichten en aanleiding tot reflecties op het thema ‘grensoverschrijding en globalisering’.

In het bijzonder: landgrenzen zijn geen territorium.

Stelling Tafelwetenschapper Joost Schrijnen: De territoriale ordening van het openbaar bestuur op alle bestuurlijke niveau's is gericht op het eigen domein, waarbinnen democratische verantwoording wordt afgelegd. Dat sluit op geen enkel niveau nog aan op de netwerksamenleving en haar ruimtelijke en mobiliteits- behoefte. Dat wordt nog verergerd door de institutionele fragmentatie van overheidsinstellingen en de privatisering van onderdelen daarvan.

Tafelnummer: 6 • Tafelvoorzitter: K.C.A.M. Luyben • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Definitie metropool.
- Netwerken van waar tot waar?
- Hoe kan de bestuurder doen wat de gemiddelde burger niet doet?
- Dataverkeer komt tot stand in de metropool.
- Joost heeft gelijk.

Conclusie:

- Don't just invent, connect!
- Joost zijn stelling is juist: de bestuurders zullen veel meer netwerkers moeten worden!
- Naast de lijnorganisatie het instellen van een vrijplaats. Echter, deze dient gekoppeld te worden aan de lijnorganisatie.
- We moeten zoeken naar incentives om de bestuurders hiertoe te bewegen. Naarmate ze jonger worden zal dit waarschijnlijk beter worden.

Tafelnummer: 21 • Tafelvoorzitter: P. Dykstra • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

Bestuurlijke organen moeten een andere (= over gebieden heen gaande) visie van hun terrein hebben.

Metropoolvorming is een autonoom proces dat bijgestuurd kan worden.

Conclusie:

Meer aandacht voor ontmoetingsplaatsen van werkenden (zoals rond stations) die echter niet perse dagelijkse ontmoetingen moeten vergemakkelijken.

Stelling Tafelwetenschapper Carla Sieburgh: Het burgerlijke recht verkruimelt als het niet nú start inhoudelijk te discussiëren met het Europese recht.

Tafelnummer: 21 • Tafelvoorzitter: P. Dykstra • tafeldiscussie 1

Conclusie:

Nederlandse juristen dienen zich binnen Europa pro-actiever op te stellen en hun blik niet te beperken tot Europa.

Tafelnummer: 22 • Tafelvoorzitter: P.J.D. Drenth • tafeldiscussie 2

Conclusie:

Met betrekking tot de controverse: nationaal privaatrecht vs Europees privaatrechtsysteem:

1. Nederland, let op uw zaak! Wij hebben een uitstekend privaatrechtelijk systeem, meer daarvan inbrengen in Europees recht.
2. Europees recht meer systematisch opbouwen en niet op basis van 'toevallige' jurisprudentie tot stand laten komen.
3. Europees recht moet geworteld zijn in instemming en accordering van partners (Europese landen). Discussie en dialoog ten aanzien van fundamentele principes van fundering van rechtsregels nodig.
4. Die discussie moet snel starten, anders 'verkruimelt' het nationaal privaatrecht.

Stelling Tafelwetenschapper Eline Slagboom:

1. De maximale levensduur is nu 122 jaar, in de toekomst kunnen we 140 worden en er is geen mens die dat niet wil.
2. Iedereen wil gezond oud worden maar hooguit 20 % van u heeft daar een serieuze leefstijlverandering voor over : gezond eten, alcohol met mate, niet roken, bewegen, minder stress.
3. Gezond gedrag zou worden gemotiveerd door persoonlijk advies (stel er zijn 4 groepen waartoe je kunt behoren, er is een test om te bepalen in welke groep je valt en bij elke groep hoort een leefstijladvies), zelf-monitoring en wellicht in combinatie met een medicijn dat gezond oud worden stimuleert.

Tafelnummer: 3 • Tafelvoorzitter: H.M.C.M. van Oorschot • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Groei wereldbevolking ongewenst (milieu).
- Leven is de moeite (mits samen en gezond), hoeft niet perse langer.
- Mensen zijn zelf verantwoordelijk en moeten geen robot worden.

Conclusie:

1. Deze aanpak moet gericht zijn op quality of life (dus op de met de gezondheid sukkelende tobbers). Dat is ook maatschappelijk (en financieel) meest rendabel.
2. Nieuwe gedragsbeïnvloedings-methoden zijn nodig, maar we moeten wel bij de mensen blijven (eigen verantwoordelijkheid). Brave New World past de mens niet.

Tafelnummer: 4 • Tafelvoorzitter: D.D. Breimer • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

Je kunt je richten op ziekte en oorzaken en genezing, maar ook op lang levenden -> langlevenden hebben een robuust metabolisme. Wat is de oorzaak daarvan? Stofwisselingsgenen: insuline (ouderdomsdiabetes); sommige genen reageren op voedingspatronen (minder calorisch gehalte).

Vraag van Eline Slagboom: waarom dit onderzoek? Helpen van 60 jarigen om goed 80 te worden? Of: mensen overtuigen hun voedingspatroon aan te passen? Q: Wil je wel langer leven? Maar houden je hersens het gezond? Vasculaire dementie neemt ook af bij betere voeding. Hoe gaat dat als de rest van de populatie niet meegaat? In het bijzonder echtgenoten. Voorspelling van levensverwachting in een individueel geval: gedetailleerd bloedonderzoek. Maar prettig 80 worden en dan klaar? 'Karakter' speelt ook een rol: wil je wel maatregelen nemen?

'Automatisch' wel/niet bereid leefpatroon aan te passen. Wat je met die extra tijd doet is de bepalende factor.

Vr: wil om te leven ≠ angst voor de dood.

• zelf / • kinderen / • angst

Eetgewoonten aanpassen èn sociale gewoonten aanpassen

Conclusie:

Elementen die in elk geval centraal staan:

- 'samen oud'
- kwaliteit vs kwantiteit
- zeggenschap
- flexibiliteit

Stelling Tafelwetenschapper Erik Verlinde: Echt grensverleggend wetenschappelijk onderzoek is puur door nieuwsgierigheid gedreven. Wanneer het doel van onderzoek te veel wordt vastgelegd, uitsluitend gericht is op toepasbaarheid en alleen verwacht wordt op korte termijn resultaten ten bate van de maatschappij op te leveren, wordt de wetenschapper in zijn denken zodanig beïnvloed dat het onderzoek slechts binnen veilige bestaande kaders zal plaatsvinden, en niet de uiterste grens met het onbekende zal opzoeken.

Tafelnummer: 16 • Tafelvoorzitter: D.C. van den Boom • tafeldiscussie 1

[geen formulier ontvangen]

Tafelnummer: 11 • Tafelvoorzitter: E. Sterken • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

1. Kwaliteit van de wetenschap wordt alleen bepaald dor de wetenschappelijke 'peers'.
2. De aanwezige 'pool' van kwaliteit van onderzoekers bepaalt de benodigde hoeveelheid financiën voor de wetenschap.
3. Sommige wetenschappers hebben een duidelijke doel nodig; anderen zeker niet en dienen volledig vrijheid te genieten.
4. Nederland heeft een top-universiteit nodig.

Conclusie:

De kwaliteit van de wetenschap laat zich niet sturen.

Stelling Tafelwetenschapper Peter Werkhoven: Synesthetische media (het computerondersteund 'zien met de huid' of 'horen met de ogen') openen de grenzen tussen onze zintuigen, en ze verrijken en verbeteren menselijke navigatie en interactie in virtuele omgevingen én in de werkelijkheid.

Tafelnummer: 7 • Tafelvoorzitter: R.S. Reneman • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Is een interactie tussen horen - zien en gevoel bij ieder aanwezig (1 op 300), maar lijkt wel oproepbaar en 'manipuleerbaar'.
- Oproepbaarheid lijkt wegen te openen voor trainbaarheid met moderne technieken bij patiënten.
- Opvallend dat deze interacties mogelijk zijn, opererend in zo verschillende golflengtes.

Conclusie:

Tafel eens met de stelling en kijkt uit naar praktische toepassingen.

Tafelnummer: 8 • Tafelvoorzitter: G.J. van der Zwaan • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

1. Is synesthesie te objectiveren zodat iedereen daar dezelfde betekenissen aan toekent
2. Voelen en kijken heel dominant en makkelijker te objectiveren -> dus toe te passen.
3. Grote impact op hoe oplossen van probleem bij gehandicapten (bijvoorbeeld blinden).

Conclusie:

Synesthesie kan een belangrijke verrijking betekenen in het bijzonder bij gehandicapten, maar ook kan synesthesie leiden tot innovatieve wetenschap (meer een bijzondere associatie)

Stelling Tafelwetenschapper Peter Westbroek: Fundamentele geografie reikt de bouwstenen voor een verlichte distantie ten opzichte van mondiale angsten aan.

Tafelnummer: 20 • Tafelvoorzitter: R.M. Smit • tafeldiscussie 1

Conclusie:

1. Wetenschappelijk gefundeerde inzichten helpen vertrouwen in de toekomst te hebben en oplossingen te vinden.
2. Wetenschap is niet gelijk aan een mening. Onwetenschappelijkheid moet worden tegengesproken.

   Vereniging tegen onwetenschappelijkheid (onzin). Vergelijk Vereniging tegen Kwakzalverij.

Tafelnummer: 19 • Tafelvoorzitter: H.G. Schmidt • tafeldiscussie 2

Conclusie:

We hebben geen eenduidige conclusie bereikt.

Stelling Tafelwetenschapper WIM VAN WESTRENEN: De letterlijk meest grensverleggende stap van de mensheid in de afgelopen eeuw was de eerste stap van Neil Armstrong op de Maan. Het is hoog tijd voor een nieuwe stap: Een internationaal programma met als doel binnen 25 jaar een mens op Mars te zetten zou onze grenzen letterlijk en figuurlijk (in technologie, wetenschap, en internationale betrekkingen) pas echt verleggen.

Tafelnummer: 5 • Tafelvoorzitter: L.M. Bouter • tafeldiscussie 1

Kernpunten discussie:

- Dig deeper; andere topics -> zoek het dichter bij huis.
- Wel behoefte aan technologisch project.
- Sociale wetenschap -? Wat doen zij verkeerd?
- Een voordeel -> groot project schudt los.
- Kans op fundamenteel werk.
- Voedselprobleem -> societal relevance
- Voorbeeld -> enorm motiverend.

Conclusie:

1. Consensus dat we dit geen goed idee vinden.
2. Sympathie voor iconisch Flagship en inspiratiebron.
3. We kunnen onze effort veel beter in andere problemen stoppen (wereldvoedselprobleem)
4. Gedragswetenschap zou kunnen helpen barrières op te lossen om met de juiste (ongemakkelijke) problemen aan te pakken, maar we zien geen kans om gedragswetenschap het gezag te geven.

Tafelnummer: 6 • Tafelvoorzitter: K.C.A.M. Luyben • tafeldiscussie 2

Kernpunten discussie:

- Gemeenschappelijk doel is mooi, maar wie kan het nog betalen?
- Of is een wedstrijd een betere drijvende kracht?
- Is de stap naar Mars echt anders dan die naar de maan?
- We hebben niet alleen competitie, maar ook het begrip uitdaging (het moet tot de verbeelding spreken).

Conclusie:

- We zouden wel behoefte hebben aan een groot (gezamenlijk) doel in competitie met ...
- Dit moet wel uitnodigend zijn – Mars is een mooi voorbeeld.
- We zouden voor meer urgente problemen (voedsel, energie, klimaat) moeten zoeken naar competitie (het competitie element) en naar uitdaging (met moet tot de verbeelding spreken).